P1140-KARACİĞER NAKLİ SONRASI KEMİK MİNERAL METABOLİZMASINDAKİ DEĞİŞİMLERİN KEMİK DANSİTOMETRESİ VE BİYOKİMYASAL BELİRTEÇLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Kemal Barış Sarıcı [1], *Sami Akbulut* [1], Muhammed Mehdi Üremis [2], Zeynep Küçükakcali [3], Cemallettin Koç [1], Yusuf Türköz [2], Sertaç Usta [1], Sezai Yılmaz [1]
İnönü Üniversitesi, Genel Cerrahi, Malatya-Turkey [1] İnönü Üniversitesi, Biyokimya, Malatya Turkey [2] İnönü Üniversitesi, Biyoistatistik, Malatya-Turkey [3]

Amaç: Bu çalışmanın amacı karaciğer nakli sonrası kemik mineral metabolizmasındaki değişimleri kemik dansitometresi ve biyokimyasal belirteçler ile değerlendirmektir.

Metod: Merkezimizde karaciğer nakli yapılan ve postoperatif en az altı aylık takibi olan 104 hasta çalışmaya dahil edildi. Bu çalışma içi yaş, cinsiyet, serum kemik metabolizması biyobelirteçleri [osteokalsin, kemik-spesifik ALP (BALP), serum tip 1 kollajenin C-terminal ucu telopeptidi (CTX-I)], D vitamini, PTH, ALP, kalsiyum, fosfor, sedimantasyon ve kemik mineral dansitometresi skorları (L2, L4, L-total ve F-total) gibi değişkenler değerlendirildi. Parametreler biri preoperatif ve üçü postoperatif (30, 90 ve 180. gün) olmak üzere toplam dört kez ölçüldü.

Bulgular: Bu çalışmaya ortanca yaşları 52 yıl olan 104 hasta (erkek=81, kadın=23) dahil edildi. Hasaların 19'unda HCC ve 8'inde otoimmün hastalıkları vardı. Zamanla değişim açısından bakıldığında osteokalsin ($p<0.001$), BALP ($p<0.001$), CTX-I ($p<0.001$), D vitamini ($p<0.001$), PTH ($p<0.001$), ALP ($p=0.001$), kalsiyum ($p<0.001$), fosfor ($p=0.001$), L2 ($p=0.038$), L-total ($p=0.026$) ve F-total ($p<0.001$) skorları arasında anlamlı farklılıklar saptandı. HCC ve HCC-dışı gruplar arasında 180. gün osteokalsin ($p=0.023$) ve CTX-I ($p=0.017$), preoperatif kalsiyum ($p=0.003$) değerleri arasında farklılık saptandı. Otoimmün ve otoimmün-dışı gruplar arasında preoperatif ALP ($p=0.008$), preoperatif sedimantasyon ($p=0.019$), 90. gün ($p=0.037$) ve 180. gün L2 ($p=0.005$), preoperatif ($p=0.049$) ve 180. gün L4 ($p=0.017$) ve 180. gün L-total ($p=0.010$) ve F-total ($p=0.022$) değerleri arasında farklılık saptandı.

Sonuç: Bu çalışma karaciğer nakil adaylarının pretransplant dönemde kemik-minral metabolizması açısından değerlendirilmesi gerektiğini göstermiştir. HCC ve otoimmün karaciğer hastalıklarında kemik metabolizması yıkım yönünde hızlandığı için bu hasta gruplarının medikal tedavi açısından değerlendirilmesi gereki